

Locatie: Parc Glorieux fase 2 te Vught (NB)
Datum: 12 juni 2012
Projectnummer: 211x05902
Opgesteld door: P. Maas – Ecoloog ruimtelijke ordening

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats, o.a. door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Structuurvisie en Verordening Ruimte is vastgelegd.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie ge-

wenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, de huidige staat van instandhouding mag hierbij niet in het geding zijn.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden en heeft als doel verlies van natuur- en landschapswaarden tegen te gaan. Planten en dieren kunnen zich zo van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Op plekken waar gaten in het netwerk zitten, legt provincie Noord-Brabant nieuwe natuur aan. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciale beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Aanleiding en werkwijze

Synchroon is voornemens om de locatie 'Parc Glorieux' (voorheen de locatie 'Mariaoord') te Vught te herontwikkelen ten behoeve van woningbouw. Daarnaast zal er gedeeltelijk nieuwbouw gerealiseerd worden.

Het project Parc Glorieux is gesplitst in twee fasen. Fase 1 betreft de bouw van 32 appartementen in het rijksmonument Mariaoord en restauratie van de aangebouwde kapel. Fase 2 betreft nieuwbouw achter het monument. In het kader van de juridisch-planologische procedure is een toetsing aan de Flora- en faunawet verplicht. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan 'Parc Glorieux fase 2 te Vught' in overeenstemming is met de natuurwetgeving en –beleid in Nederland.

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009. Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 11 juni 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht.

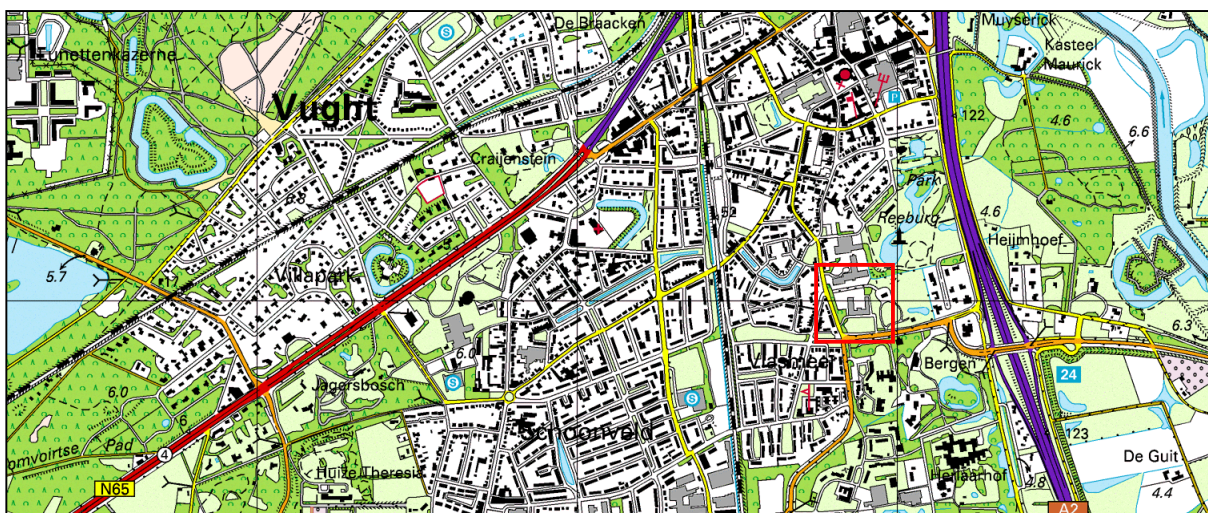
Naast een veldbezoek is een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt aan de oostzijde van Vught, aan de rand van de bebouwde kom. De locatie is gelegen in een groene zone tussen de snelweg A2 en de kern van Vught. Het plangebied ligt aan de oostelijke rand van de bebouwde kom van Vught, in een parkachtige omgeving. Het is een afwisselend gebied met monumentale panden, oude laanstructuren en waterpartijen.

De locatie wordt aan de zuidzijde begrensd door de Glorieuxlaan. De Vlasmeeersestraat vormt de westelijke begrenzing van het gebied. Aan de noord- en oostzijde vormen de perceelsgrenzen van het terrein de begrenzing. Het plangebied zelf is voor een groot deel verhard en bebouwd. De bebouwing bestaat behalve uit het monumentale pand 'Mariaoord' uit enkele noodunits (twee-laags bijgebouw en een halfopen fietsenhok). Ten noord-noordwesten van het pand ligt parkeerverharding. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 148,9-407,0². De ligging en globale begrenzing van het plangebied zijn te zien in de onderstaande afbeelding.

Ligging van het plangebied Parc Glorieux aan de oostelijke rand van het centrum van Vught.

Natuurwaardenbeschrijving plangebied en effectbeoordeling

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. De dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebieden, het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' en het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', liggen respectievelijk op meer dan 5 kilometer afstand en op minder dan 2 kilometer afstand van het plangebied. Gezien de barrières tussen dit natuurgebied en het plangebied, en de reikwijdte van de ingrepen, zijn mogelijk versturende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft derhalve geen rekening gehouden te worden met de wettelijke gebiedsbescherming. Er zijn geen aanvullende maatregelen of voorwaarden vanuit de Natuurbeschermingswet aan het plan verbonden.

² De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

Het plangebied ligt verder geheel binnen de stedelijke contour en daarmee buiten de Ecologische Hoofdstructuur zoals deze is vastgesteld door provincie Noord-Brabant. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de EHS worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden. Er zijn vanuit het provinciale beleid geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

In het ontwikkelingsgebied zijn geen natuurlijke beplantingen aanwezig. Aanwezige groenwaarden bestaan uit de solitaire bomen op de parkeerplaats en rondom het te slopen gebouw. Er zijn daarnaast enkele groenstroken aanwezig. Dergelijke groenwaarden zijn niet beschermd onder de Flora- en faunawet. De buitenzijde van de te slopen bebouwing is geïnspecteerd op het voorkomen van bijzondere muurvegetaties, deze waren afwezig. Door het huidige gebruik, de aanwezige verhardingen en inrichting van het plangebied zijn er geen geschikte standplaatsen voor bijzondere of strikt beschermde plantensoorten aanwezig. Door de ruimtelijke ontwikkeling zijn er geen negatieve effecten te verwachten op streng beschermde plantensoorten.

In het plangebied zullen daarnaast door de aanwezige verhardingen slechts marginaal enkele algemeen beschermde grondgebonden diersoorten voorkomen, door de ligging is het gebied slechts beperkt geschikt voor kleinere soorten zoals algemene muizen en spitsmuizen (zoals huisspitsmuis en veldmuis). Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van algemene verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur is het voorkomen van grondgebonden strenger beschermde soorten, zoals steenmarter en eekhoorn, binnen het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten. Het gebied heeft, mede door haar ligging en het huidige gebruik, voor deze soorten geen waarde als vast leefgebied of onderdeel daarvan. De eekhoorn kan echter wel in de directe omgeving van het plangebied voorkomen en zal boomrijke omgeving gebruiken als leef- en foerageergebied. De eekhoorn is niet bijzonder gevoelig voor verstoring, en zal geen noemenswaardige hinder ondervinden van de bouwwerkzaamheden. Bij de planvorming hoeft derhalve geen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van streng beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, zoals bijvoorbeeld holle bomen en gebouwen. Het te slopen bijgebouw is slechts marginaal geschikt, er zijn geen duidelijke invliegopeningen waargenomen en het gebouw heeft een plat dak. Er zijn geen geschikte spouwmuren aanwezig. Het voorkomen van vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen in het te slopen gebouw (van tijdelijke opzet) is te verwaarlozen. Het plangebied is slechts matig geschikt als foerageergebied voor vleermuissoorten. De kans is in dit geval klein dat het een essentieel foerageergebied betreft. Lijnvormige elementen in de vorm van opgaande structuren (o.a. bomenlanen) zijn binnen het plangebied niet aanwezig, waarmee vliegroutes van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. De aanwezige bomenlaan ten noorden van het plangebied wordt door de ontwikkeling niet aangetast. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van en gebruik door vleermuizen wordt in dit geval derhalve niet noodzakelijk geacht, de ontwikkeling zal naar verwachting geen effect hebben op de huidige staat van instandhouding van vleermuissoorten.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (2009), of hun nestplaatsen, zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Door de aanwezigheid van opgaande structuren is het te ver-

wachten dat algemene vogelsoorten in en direct rondom het plangebied nestelen. Broedgevalen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het algemene broedseizoen van maart tot september. Het aanwezige halfopen fietsenhok (in de noordoostelijke hoek van het plangebied) is geïnspecteerd op het voorkomen van nesten van bijvoorbeeld merel of houtduif, deze waren in de bebouwing niet aanwezig. Er hoeft in de planvorming geen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, wel dient bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening gehouden te worden met broedende vogels.

In het plangebied zijn geen oppervlaktewateren aanwezig, de aanwezigheid van vissen of geschikt voortplantingswateren voor amfibieën is daarmee op voorhand uit te sluiten. Als leefgebied voor amfibieën en reptielen is het plangebied door de aanwezige verhardingen en de ligging in het centrum van Vught niet geschikt. Effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op (beschermde) vis-, amfibie- of reptielsoorten zijn redelijkerwijs uit te sluiten.

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied daarnaast geen waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is hierdoor met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten.

Conclusie en aanbevelingen

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Vanwege het voorkomen van broedvogels in de opgaande structuren rondom het plangebied is het voor het plan vanuit de Flora- en faunawet nodig hiermee in de planvorming rekening te houden.

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in een gebied tijdens het broedseizoen sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Het is in de praktijk daarom namelijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze vogelnesten. Het is derhalve aan te bevelen om benodigde werkzaamheden uit te voeren in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode september tot maart. Met inachtneming van deze voorwaarde kan de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling betreffende vogels in overeenstemming met de Flora- en faunawet uitgevoerd worden. Een aanvullend onderzoek naar streng beschermde plant- of diersoorten is voor de ontwikkeling niet noodzakelijk.

